

Izhaja:

10. in 25. vsakega
mesca.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Dopisi naj se frankujejo.

Rokopisi se ne vračajo.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto I.

V Celovci 25. junija 1882.

Št. 12.

Dr. Vošnjakov govor zastran ljudskih šol na Koroškem.

(Dalje.)

Deželni šolski svet je, kakor že omenjeno, določil, naj se nemščina že v prvem šolskem letu kot učni jezik v ljudske šole na Koroškem vpelje, in je na tem potu šel tako daleč, da je za slovenske šole le eno samo knjigo, to je Abecednik, upeljal. Pa celo ta ni popolnem slovensk, mpak slovensko-nemšk.

V tej knjigi se uči otrok do 36. strani slovensko brati, od 36. strani dalje nemško, potem je večina beril nemških do konca, in to naj bi bilo vse znanje, katero naj si otrok za življenje v materinščini pridobi, kajti vse druge knjige, razun katekizma, so samo nemške.

Deželni šolski svet Koroški pa je kmalu uvidel, da z ABC ne bodo prišli tako daleč, da bodo otroci dobro nemščino mlatili. Čutil se je poklicanega v letih 1860—1870 — letnica ni tiskana na knjigi, kakor da bi bila tiskana kot rokopis in ne dobi se v prodajalnicah — izdati „navod k upeljevanju slovenskih otrok v nemščino za ljudske učitelje na Koroškem“ v slovenskih krajih. To je zelo čudna, čisto nova knjiga in jaz hočem iz nje uvoda samo en par stavkov navesti, da se bo videlo, kak pedagogičen duh navdaja deželni šolski svet na Koroškem. V tem predgovoru se učiteljem očita, da ne znajo otrok nemški naučiti, da njih trud v tem oziru skor nobenega sadu ne donaja, ker nimajo prave metode. Slavni pisatelj te knjige — škoda da se ne imenuje! — pravi nadalje: Nemško branje in pisanje in učenje nemških besed na pamet bo ostalo brez uspeha, dokler bo zavijal učitelj svoj poduk v slovensko obleko (čujte! na desni), dokler se bo posluževal pri poduku slovenskega jezika. Nemščina se mora na živ način učiti tako, da učitelj z učenci nemško obučuje, kakor učni predmeti priložnost nanašajo.“

„Pa kako naj govorimo s slovenskimi otroci nemško, če nas vendar ne razumejo? vprašalo se nas bode.“ Deželni šolski svet odgovarja tudi na to težavno vprašanje; on pravi: „Na to vprašanje se prav lahko odgovori, če se pokaže na to, kakor postopa vsaka mati, ki prva uči otroka govoriti; tako postopati se je po svojih uspehih dobro izkazalo, odkar so matere in otroci.“ (Veselo na desni.) Učitelji naj torej ravno tako delajo in otroci bodo že za njimi govorili. „Uspeh gotovo tudi tu ne bode izostal. Jezik govoriti naučimo se najnaravneje (Poslanec Wurm: To je

kanibalično, to mora stati v stenografičnem zapisniku!), ko ga čujemo govoriti in se trudimo ga tudi govoriti, akoravno se sprva tudi nekako nepopolnoma razumeva in izgovarja. Nemško govoriti je torej najprimernejši in najnaravnejši pripomoček, kedar slovenske otroke učimo nemškega jezika; da se pa to zanemarija, odtod najbolj pride, da pri tem podučevanju nič ne opravimo. (Čujte! čujte! na desni.)

Deželni šolski svet daje natančna pravila, kako naj učitelj podučuje, če hoče brzo kaj doseči. On ne sme hitro, marveč polagoma in jasno govoriti in rabiti, kolikor mogoče, prosto, razumljivo obliko in besedo; za to podučevanje se mora sam pripravljati, da si zna dobro nemško, ker bi morda umešal kako narečje, in to bi ne bilo dobro.

Po tej knjigi se podučuje na Koroškem po ljudskih šolah, in jaz sem to knjigo le z velikim trudom dobil, kajti vsak učitelj dobi le en eksemplar, in če pride šolski ogleda, je njega prvo vprašanje: Imate li še to knjižico? (Veselo na desni) in on mu jo mora pokazati.

Jaz dobil sem jo po drugej poti, ne od učitelja, to moram izrečno poudarjati, ker menim, da bi bil dotični učitelj skoro gotovo v preiskavo djan ali celo od službe odstavljen. Oni okrajni šolski ogleda v Celovci, o katerem sem govoril in kateri je v prevelikej gorečnosti za ljudsko šolo šel tako daleč, da je odločil, naj bode učni jezik še le od četrtega leta dalje nemščina, bil je najedenkrat iz Koroške premeščen, kakor mislim v Primorje, (Čujte! čujte! na desni), da ne bi dalje kalil miru v deželi Koroškej.

(Dalje prihodnjič.)

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Št. Jakoba v Rožnej dolini. (Nekaj o šoli in cerkvi.) Po velikej noči smo vendar enkrat dobili novega prvega učitelja v osobi gosp. Kovačič, ki je k nam iz Žabnic prišel. Dobro došel! Ljudje ga hvalijo, da se z otroci lepo obhaja; jim je ljubo, da rad v cerkev k božjej službi hodi in včasih celo pri petji pomaga. Tudi nas kaj veseli, da ne zasramuje in ne zaničuje naše matere slovenske besede in kerščanske vere, kar žalibog od nekaterih drugih trditni ne moremo. Pri tej priložnosti ne smem pozabiti naše farne cerkve, kakó je sedaj olepšana in okinčana! Komaj so naši vbrani zvonovi po darežljivosti vseh farmanov začeli nas k božjej službi vabiti, že je prišla misel, da bi bilo treba tudi novih orgelj.

Imamo jih že dve leti, služile bi orglje celo naj večej mestnej cerkvi v slavo in lepoto. Neusehljivo dobrotljiva rodovina Šuster nam jih je podarila. Lani je dala postaviti tista rodovina novi veliki altar po gosp. Ozbiču v Celovci v gotiškem slogu: prava okrasa naše za toliko faro pretresne cerkve! Za altarjem ste prisli dve okni z malarijo na steklu, na katerih sta namalana v velikanske obliki slavjanska apostola sveti Ciril in Metod. Pa darežljivost iste rodovine še ni pri kraju: letos nam je podarila lepe svetnike na veliki altar iz zvonovine v lite pri Samasi v Ljubljani in mizo za presveto obhajilo iz železa v lepih arabeskah vlito ali ogrado pred velikim altarjem. Rodovina Šuster bode ostala z večnimi črkami zapisana v našem spominu in v spominu naših potomcev od rodú do rodú: Bog jim podeli srečo in trdno zdravje do naj više starosti! Mi smo ponosni na take dobrotnike in jim hočemo biti vekomaj hvaležni.

Iz Rožeka. (Nivse zlato, kar se sveti), ravno tako sama nemščina ne osrečuje Slovence, to je nekdo dokazal iz Grabštanjske okolice, kjer so med petimi župani vsi trije nemškutarji prišli na kant, dva zvesta Slovence pa dobro in srečno gospodarita. Morem nov dokaz za to resnico povedati iz bližnje Št. Jakobške fare. Tam se je prodala prva in sloveča gostilnica po domače „pri Oštneji“. Obče spoštovani gosp. Šuster jo je za 7745 gld. po dražbi ali licitaciji v roke dobil. Vse obžaluje žalostno osodo prejšnjega posestnika z mnogimi otročiji, pa tolaži nas vsaj to, da ni prišla v tuje roke. Tuji med nami, kakor žali-bog skušnje učijo, samo razdražbe delajo in proti nam Slovencem rogovilijo. Tu imamo zopet lep izgled in dokaz, da tudi popolno znanje nemškega jezika nič ne pomaga pri gospodarstvu, da nam je tu kaj drugega treba kakor jezikove znanosti. Naši nasprotniki nam vrivajo pri vsakej priložnosti le nemško besedo, kakor da bi na svetu ničesar drugega k učenju ne bilo in trdijo, da bomo v gospodarstvu lepo napredovali, če bomo ves čas svoje mladosti na učenje nemškega jezika potratili. Mi smo že davno drugih misli. Št. Jakobška posojilnica lepo napreduje in se razcveta, če ravno izključljivo le slovensko piše in uraduje; naši najboljši in najzmogljivejši gospodarji ali nič ali komaj za silo nemško lomijo in boljši stojé kakor tisti, ki pri vsakej priložnosti svojo nemško učenost na ogled stavijo.

Od Meže. Krasni majnik je prinesel Prevaljski občini nove zastopnike, po večem vrle Slovence in nekoliko poštenih Nemcev. Večino imajo Slovenci, in tako je tudi prav, saj je na Prevaljah primeroma le peščica trdih Nemcev, okolica pa je vsa slovenska. Pri živahni volitvi, ktero je vodil skušeni predsednik gosp. Florijan Ehleitner, je bilo voljenih v II. in III. razredu 12 Slovencev; torej naših 12, unih pa 6. Zoper to volitev vložili so gg. Thorinek in tovarši pismeni protest, ki pa do časa, v katerem to pišem, še ni bil rešen. Pa ne vemo, čemu bi ta volitev ne bila veljavna? Naj da pa jo le poderó, pri novej volitvi bomo Slovenci še bolj zmagali.

Iz Št. Štefana pri Velikovcu. (Davkarski uradnik; srčna žena in toča.) Bil sem pred kratkim v pisarni c. kr. davkarije v Veli-

kovcu, pride nek kmet z bankovcem za 1000 gld. in ponižno prosi, da bi gospod davkar bili volje, tisočak mu zmenjati. Komaj pa prošnjo izreče, je gospod zavpil nad njim tako glasno in jezno, da bi človek kar iz kože in hlač zletel; k sreči, da smo bili dobro oblečeni. Kakih osem nas je bilo notre, pa bili smo vsi plašni, ker je gospod le vpil in razsajal pa nihče ni vedel zakaj? Pa bili smo vsi mirni in tiho vse prenašali. Mislim, da se to ne spodobi in ni po postavi. Ako kdo noče jesti dobrega kruha med Slovenci, naj gre, kamur se mu ljubi. — Kvaterni teden se je nekaj smešnega v sosednej vasi godilo. Kmet in neka kmetica, bližnja soseda, sta se sprla zavoljo vode na travnike, in kakor sploh navadno pravijo, da imajo žene na štiri kraje brušene jezike, je bil tudi te žene jezik preojster, tako da jo kmet z lopato po glavi vdari in jo močno rani; žena razdražena se zakadi v moža, ga podere na tla, poklekne nanj in ga tolče s pestmi. Priletijo hlapci in dekle kmetovi, pa žena jim s pestjo zažuga, in kar sedejo vsi lesici na rep, in le od daleč jej tako gerde psovke dajejo, da jih je bil poslušati strah. Na vris in hrup priletijo sosedi, pa ne vejo, ali bi omilovali vsega krvavega moža, ali žensko serčnost slavili in se smejali. — 31. maja nas je Bog obiskal s točo, debela kakor kurja jajca, kakoršne še pri nas mi srednje starosti ljudje nismo videli. K sreči da je bila le bolj redka, in ni posebne škode storila. — 13. maja popoldne se podajo na goro sv. Lamberta blizu Trušenj Št. Jurski fajmošter, srenjski pisar, in še dva druga gospoda iz Velikovca, cerkvene starine ogledovat. Okoli 5. ure začne grometi in bliskati, dež začne padati, gospodje stopijo v vežo pri kapeli pod streho; blisk švigne, strela vreže v strop in ravno v sredo med gospode, od samega strahu popadajo vsi štiri na tla, bili so brez zavesti, da so morali z vozom po nje iti. Čast. g. fajmošter so bili tudi v nogo zadeti, da še zdaj le s težavo hodijo. Bog daj, da bi kmalo spet ozdraveli!

Iz Kotmirške fare. Lansko leto smo si napravili z prizadevanjem gosp. fajmoštra in cerkvenih predstojnikov nove orglje. Naredil nam jih je gosp. Franc Kolarič v Glinjah. Orglje imajo 11 registrov, so lepo vbrane in okusno izdelane in našo farno cerkev zelo lepšajo. Zato omenjenega gospoda mojstra vsem, ki mislijo kake nove orglje napraviti, prav lahko priporočamo. — Tudi cerkev smo precej predelali in popravili, kar je precej denarjev stalo. Pa darovali smo radi za božjo čest! — Pa tudi veliko žalostnega imam poročati: V naši fari so nekatere take gostilnice, kjer se godijo take reči, da je najboljši, da o njih molčim, samo toliko povem, da so se na binkošti v Gorjah, po domače na Lucavi, taki pobalini, ki so komaj šolski prah raz sebe otresli, se zavoljo žensk strašno pretepali; to je gotovo žalostni sad slabe otroške izreje in naših sedajnih nemško-liberalnih šol. Tudi drugih pretepov ne menjka. Imamo ves, pol ure od farne cerkve, kjer ni nič nenavadnega, če o belem dnevu mož za svojo zakonsko polovico s kolom v roci po polji ali okoli hiše dirja in jo nazadnje, če jo dobi, prav dobro našeška. — Na kvaterno soboto, 3. junija gre 76 let stari Franc Modrič, po domače Jaric, zjutraj

v cerkev k sv. meši, in potem kakor po navadi v krčmo žganje pit, kjer ga se je precej nasrkal. Na večer gre njegov okoli 30 let stari sin Šimen z vozom po njega, ga začne z grdim spravljati, ker je bil tudi že precej pijan. To očeta hudo vjeza; spravita se domu, na potu pa v sredi gojzda oče svojega sina z želežno cokljo po glavi namaha, da takoj sred pota mrtev obleži. Ta sin pa je poprej očeta in mater večkrat pretepal in kar je mogel, vkradel in zapil. Bil je tudi strah za celo ves, vsi so se ga bali, ker je bil zelo močen in se je rad z vsakim pretepal. Kakoršno življenje, taka smrt. — Bog daj, da bi zaprihodnjič mogel kaj lepšega in veselejšega poročati!

Iz Št. Kocijana v Podjunski dolini. (Naš župan; tatje; ogenj.) Naš občno ljubljani in spoštovani gosp. župan Sörgo, po domače Majar, je svojo težko bolezen srečno prestal. Bili smo vsi v žalosti in strahu, da bi zgubili vrliga moža, ki vse svoje dolžnosti za čest in srečo svoje slovenske občine spolnuje. Bog mu daj še veliko zdravih in veselih let doživeti! — Kakor se čuje od drugih krajev, da tatje vlomljajo in kradejo, tako so se tudi k nam taki tički priklatali. Po noči od sabote do lepe nedelje je bil v šolski hiši železni križ v oknu izvit in čumnata čisto spraznjena. Kar je bilo mesovja, masla in drugih jedil, vse so pobasali in odnesli. Gospod učitelj ima škodo več kot za 50 gld. Da bi se ti hudobni tički le vjeli! — Lepo nedeljo zvečer smo gledali blizo Krčanj pod Diekšami velik požar, pa nismo še zvedeli, kaj in komu je zgorelo.

Iz Gališke občine. (Občinski tajnik; mrličevski ogleda; šola.) Kakor je na več krajih, taka je tudi pri nas: Župan ni naš gospod, temveč le njegov tajnik ali pisar; le ta hoče zapovedovati. Gorje vsakemu, kateri mu bi ne skazal prav ponižnega počestenja! Pa bode kdo prašal: Zakaj da pa imate tajnika, ki glavo tako visoko po konci nosi? Tega nihče ni kriv ne župan, ne odbor, prisiljeni smo ga morali vzeti. Ta mož je prej imel prav lepo gozdnarsko službo, pa je ob njo prišel in kakor se govori, po svojej lastnej krivdi. V svojej reviji je pri okrajnem glavarstvu milosti in pomoči iskal. Gospod okrajni glavar se ga usmili in nam pošlje pismo, da mora naša občina, ker v njo spada, tega moža in njegovo družino oskrbovati, celej družini dati prosto stanovanje in jesti ali pa ga vzeti v službo za občinskega tajnika ali sekretarja. Kaj smo hotli storiti, izvolili smo poslednje in mu izročili krmino cele občine, in Bog hotel, da bi se za ušesmi ne praskali. — Ravno ta mož ima pa še drugo službo, namreč on mrličje pregleduje. Pa tudi o tej zadevi se slišijo pogostoma pritožbe. Če ga dobiš doma, pobara te, za katero boleznijo je človek umrl, ti napiše listič in zasluži 50 kr.; če ga pa iščeš in v krčmi najdeš, ti pa ukaže jutre priti. To pa je posebno sitno za Apačane, ki so poprej svojega mrličevskega pregledovalca imeli, zdaj pa tudi pod Galičijo spadajo; veliko ročnejši je bilo za nje poprej, ko je cerkovnik ali mežnar mrličje pregledoval in lahko zaslužil 50 kr. — Tudi v Galičiji imamo zdaj šolo in kakošno? Pravo palačo, pa tudi plačujemo, da vse škriplje; marsikateri bode to dolgo pomnil in celil zasekano rano. Pa vendar bi se še vse pozabilo, ako bi šola le

donašala kaj prida sadu; kakor drugod se tudi pri nas skoraj vse le po nemškem podučuje. Govoril sem o tej zadevi z nekim kmetom, ki mi je rekel: Res zlo potrebujem svojega fanta doma, pa ako bi se slovensko podučevalo, z veseljem bi ga v šolo pošiljal, fant bi se lahko veliko koristnega naučil, nam doma kaj lepega predbral, da bi se vsi kaj naučili in kratek čas imeli. Ker se pa le nemško uči, ne zna brati, ničesar ne razumi ne on ne mi, in tako je ves zlati čas in denar zgubljen. Tako mi je pametni kmet britko tožil. Gola resnica je to, tako misli vsak Slovenec, ki se še ni izneveril svojemu narodu.

Iz Črne. (Trdi časi; sv. misijon.) Kakor povsod tudi pri nas revščina trka na vrata; zaslužka menjka; drvarski in rudarski posel gre slabo. Tujci tudi v naše gore silijo posebno Lahi in Nemci, in žalibog! da se rajši tem daje kaj zaslužiti kakor domačinom. Tako ravnaajo z nami ljudi, ki so v našem kraju prišli do lepega premoženja, pa našega jezika nočejo obravnavati in se ga učiti. Z njimi pa tudi nekateri izneverjeni Slovenci v ravno ta rog trobijo. Čujte, kaj se je zgodilo pred nekaterimi tedni. Napravili so si naši nemškutarji neko poletno pivnico, po nemško: „Sommerhaus“, tam se shajajo in se ve da svojo nemško omiko in slavo prodajajo. To je pa tako že povsod znano, da vsi taki gospodje niso prijatelji katoliške vere in cerkve. Nekega dne začne ta gospoda zoper sv. misijon zabavljati, ki so ga ravno kar č. oo. jezuiti imeli v Železni kapli. Nek modrijan pravi: da je misijon samo sramotna podpora za tiste duhovnike, ki so sami preleni in nočejo svojih dolžnost spolnovati. Naj bi namesto teh misijonov rajši slovenske otroke v nemškem jeziku podučevali, potem bi ne bilo treba klicati na pomoč tiste razupite jezuite, in naši časi bi ne bili tako trdi in slabi. Lejte Slovenci: Nemščino lomiti in sveto vero zavreči, to vas more srečne storiti. To spet priča, da prenapeti liberalni Nemci in nemčurski Slovenci zametujejo in sovražijo slovensko besedo in sveto vero. Bog nas varuj takih modrijanov! Kar se ravno pripoveduje, skoraj ni verjeti. V svojej jezi je nek tukajšen modrijan ubogega delavca, ki je pri njem v službi bil, ob kruh djal, zato ker je pri sv. meši gosp. kaplana bil. Ali je to res mogoče? Morebiti da je pa le kaj družega zavozil?

Iz Borovske okolice. (V črne bukve ž njim!) Ni lepšega v sosesčini kakor ljubezen in mir. Tako je bilo nekdaj v bližnji vasi Resenci. Ni bilo slišati ne poloma, ne kletve, ne pravde. Zdaj pa je vsa druga. Ne samo mlin v Resenci ropoče, temuč tudi nek mož. Nekaj mora imeti, da le nemir napravi. Točil je žganje, to so mu prepovedali. V logu je bil plot, da se je živina sama brez pastirja pasla; plot je podrl, kar napravila ljudem veliko sitnost. Stezo, ki so jo imeli iz Št. Janjža in Kaple, je zabil in postavil leso. Prišla je komisija in je leso spet podrla. Seveda napravlja vse to celej sosesčini veliko nevolje in jeze, potov in stroškov. Take naprave in pravice, ki so veljale, kar se človek spominja, vse hoče ta mož podreti in prenarediti. In kdo pa je ta mož? Danes ne imenujem ga, le to samo povem, da ga naj „Mir“ zapiše v tiste črne bukve, v katerih so zapisani tisti Slovenci, ki svoj materni

jezik zaničujejo in se ga sramujejo, nemškega pa tako šembrano lomijo, da bi se jim krave smejale. Ako skorej ne bode pokoja, naznanil bom vesoljnemu svetu njegovo ime. Nemškutarija res človeku možgane zmeša.

Iz Guštanske okolice. (Majhine ali velike občine?) Da bi gospodje uradniki menj pisarij imeli, jeli so pred nekaterimi leti manjše občine po vsej sili združevati in v eno večo prelijati. Taka se je godila tudi občini v Kotljah, ktera se je k občini „Tolstivrh“ pritvezla. Pri-poveduje se, da so Kotljani volje, se od Tolstega vrha ločiti in samo svojo občino, kakor so jo prej že imeli, zopet osnovati. Prošnja na deželni zbor je že napravljena in ima te-le doklade: Najprej imenik vseh občin, ki imajo pravico voliti in koliko davkov plačujejo; — potem razkazek vseh dohodkov in izdatkov, ki jih bode samostojna občina Kotlje v enem letu imela; — in slednjič imenik vseh Kotljanskih farmanov, ki prosijo za to, naj bi se Kotlje ločile od Tolstega vrha. Skušnja uči, da je za ljudi boljši, če se napravijo manjše občine; naj ročnejši bi bilo po farah. Tako je menj stroškov in pride vsa uprava boljši kup, potrebni red in varstvo se ložej obdrži, občinci nimajo toliko sitnih in daljnih potov, živijo s sosednimi občinami ložej v ljubezni in miru, in imajo več veselja do javnih opravil; slednjič pa majhne občine bolj kakor velike širijo politično omiko med prostim ljudstvom, ker je več županov, svetovalcev in odbornikov, ki so, če nočejo pri sejah zijal prodajati, tako rekoč prisiljeni, postaviti, ukaze, bukve in časnike prebirati. Kotljanci imajo torej prav, da prosijo. Ravno sem ta dopis bil dokončan, kar se mi pripoveduje, da ste fari Št. Daniel in Strojna na deželni odbor odposlale prošnjo, naj se odločite od Prevalj in se združite v eno samostojno občino.

Iz Ziljske doline. V zadnji številki „Mira“ skuša č. g. župnik na Berdu od liberalnega nemščurstva se opravičiti. Da njegovo postopanje pri volitvah sploh ni odločno konservativno in domorodno, je deloma sam pritrdil, toda boljši je, se glasovanja zdržati, kakor pa za liberalca glasovati in potem v sumu lažil liberalizma biti in sicer pri takih osebah, ki so njegovega stanu. Ravno ta gospod tudi piše: „Z nemškim „Schulvereinom“ jes svoje žive dni nisem imel kaj opraviti. Nemške knjige, ki jih je poslalo imenovano društvo, je sprosila naš gospod nadučitelj in bile so v naši šolski bukvarni, preden sem jes kaj vedel.“ Kako se vjemajo te besede z zahvalo za prejete knjige, izrekano v „Pädagogische Stimmen“ št. 2 od 15. prosenca 1882, ki izhajajo v Celovci? Pod rubriko: „Offener Sprechsaal“ se bere tista iskrena zahvala. Kdor se takemu društvu, čegar udje se iz nemških liberalcev rekrutirajo in ki svojo podporo tudi iz Prusije dobivlja gotovo ne z nedolžnim namenom, kdor se takemu glasovitemu društvu tako pristržno zahvaljuje in to zahvalo s svojim podpisom potrdi, mora tudi z nečistim namenom dotičnega „Schulvereina“ v soglasji biti. — Gosp. Lakonig! odkod „Südd. Post“ ve, da „Mir“ ni popolnoma Vašega preklica ponatisnil, kakor ste mu ga poslali? Odkod pride to, da Vas „Freie Stimmen“ branijo in hvalijo? Po mojih mislih bi se moral vsak slovenski du-

hovnik ustrašiti in protestovati, da ga taka lista branita in hvalita; kajti oba imenovana časnika bi rada vse, kar je katoliškega in slovenskega, v žlici vode potopila.

Iz Podjunske doline. (Konec.) Pa prijatelj, samo tarnati ne pomaga nič, poglej, ali se ti tudi od svojih nasprotnikov ne bi zamogel kaj dobrega naučiti? Ali imajo Nemci že toliko izobraženosti, da jo črez Dravo na ponudbo nosijo, pojdi in poglej, kaj da delajo. Ne bi zamogel tebi priporočevati nemških družeb, ki najrajši ob nedeljah in svetih praznikih po gorah muhe lovijo in pod tem ali drugim imenom ob Bogu posvečenih dnevih svoje izlete imajo, le to bi mislil, ali bi ne bilo mogoče, da bi tudi Slovenci v povzdigo izobraženja Slovencev, v povzdigo nasprotne vzajemnosti in navdušenosti, kakor tudi k poštenosti zabavi slovensko pevsko društvo napravili? Morebiti v Celovci? Slovenci radi pojejo, glase krepke imajo, slovenski jezik polnoglasniši od nemške trde šprahe, je znano sposobnejši za petje, izvrstnih napevov Jenkovih, Ipavčevih in drugih imamo na obilno zbir; v Celovci ni malo slovenskih dijakov in drugih, kateri bi se gotovo z veseljem in ljubeznijo do svoje matere Slave takega društva poprijeli, in, ljubi „Mir“ zagotovim te, ti bi veselih poslušalcev, kateri bi slovenske pevce poslušat skup vreli, sošteti ne zamogel. Dunaj in Gradec, da od Ljubljane ne govorim, preslavlja in prehvaliti ne zamoreta zadosti, doneče tam, v ptujem kraju! pesme in pevce slovenske. Pa nič za zlo. Drava je še naša, in ostane naša, akoravno nemčurji premil. knezoškofa in deželnega predsednika hočejo nadlegovati in duhovnike tožiti, da v „Mir“ dopisujejo in „fakci-jozno oposicijo“ v njenem ilojalnem, nemškutarskem oparilu motijo.

„Slov. Narod“ je v št. 131 dne 10. junija 1882 prinesel ta-le dopis:

Iz Rožne doline na Koroškem dne 8. jun. Občinsko predstojništvo v Rožeku (pri sv. Jakobu) in krajni šolski svet pri sv. Jakobu v Rožnej dolini odposlala sta ministerstvu za bogočastje in pouk naslednjo prošnjo:

„Visoko c. k. ministerstvo!

Ponižno podpisano občinsko predstojništvo in krajni šolski svet pri sv. Jakobu v Rožnej dolini usojata se predlagati naslednjo prošnjo za vpeljavo slovenskega jezika v naših le po slovenskih otrocih obiskovanih ljudskih šolah, za pridržanje nemščine kot učnega predmeta skozi zadnja tri leta šolanja in za znižanje šolskega obiskovanja od 8 na 6 let.

Predno se mi ponižno podpisani spuščamo v razloge, kateri so nas napeljali k temu sklepu, dovoljujemo si v opravičenje tega koraka navajati nekoliko historičnih dat.

Že l. 1878. predložil je krajni šolski svet Št. Jakobski c. kr. okrajnemu šolskemu совету v Beljaku prošnjo, da se v ozir jemlje naš materni jezik, na kar od c. k. okrajnega šolskega sveta v Beljaku odgovor krajnemu šolskemu совету pri Sv. Jakobu ni bil dovoljen.

Na to sestavil je l. 1881. isti krajni šolski svet utemeljeno prošnjo na c. k. deželni šolski svet koroški, na katero pa do zdaj po preteklih šestih mescih še ni odgovora.

To so tudi uzroki, da se ponižno podpisani s svojo koristi in škode naših otrok tikajočo zadevo obračamo do visokega c. k. ministerstva.

Svojo prošnjo pa utemeljujemo, kakor sledi:

1. Šo podpisani prepričani, da se začetniki v šoli, pri svojih slabih umevnih močeh, le v maternem jeziku pouče mirno in jasno misliti in se izobraževati, kar je glavna naloga pouka in edini pravi pot v dosego omike, nasproti pa začetni pouk v nemškem jeziku šolarčke upeha, jim jemlje veselje do učenja in zapreči namen šole.

2. Je gotovo, da je učiteljem nemožno, za dostovati zahtevam šole, če se poučuje v jeziku, ki je učencem tuj, ker je v dosego namerovanega smotra treba, da učitelji in učenci umejo učni jezik; to se pa omogoči le z materinščino.

3. Je neovrgljiva resnica, da se iz knjig in na podlagi maternega jezika, nemški jezik priuči neverjetno hitro, tedaj bi bilo primerno, da se v zgornjih razredih vpelje nemški jezik kot predmet po tri ure na teden.

Z ozirom, da so naše zahteve opravičene po §. 6 postave dne 14. maja 1869, št. 62 drž. zak., da sedanji poučni način gledé jezika ne ugaja našim željam, da se pri začetnikih uničuje namen šolanja in veselja do pouka in poučevanja, naj visoko c. k. ministerstvo za bogočastje in pouk našo prošnjo za poučevanje naših otrok v maternem jeziku uvaži in milostljivo izpolni.

Ta od 19 občinskih odbornikov in posebe še od krajnega šolskega sveta podpisana prošnja je velevažna izjava iz starodavnega Korotana, po kateri smemo soditi, da se zavednost mej našimi brati v Koroškej vedno širi.

Iz Št. Jakoba v Rožu. (S neg; mraz; Valentinič.) Sneg smo imeli celó v dolini: strehe so bile tenjko pobeljene. Uboga živina na planinah je hudo trpela; morali smo po njo in jo za nekaj časa domov prignati; 3—4 goveda so poginila. Slana je tudi na polji, posebno fižolu, škodovala, sicer pa žetev dobro in veselo kaže: Bog nas obvaruj, da vse srečno v roke pride! — Z našo prošnjo na vis. ministerstvo smo pa spet v sršenovo gnezdo dregnili. Gospoda Žofrana, predsednika šolskega sveta, je šolski nadzornik gospod Valentinič trdo prijel in popraševal, kdo jo je napisal. Na tem menda ni nič ležeče, kdo je prošnjo pisal, temveč to je jedro in glavna reč, kaj prošnja obsega. Mislim, da bi se šolskemu nadzorniku bolj podalo premišljevat, kaj krajni šolski svet in občinski odbor prosita, ali je kaj postavnega in pametnega? Ovohovati pa in ovajati, kdo da je pisal, naj delajo policaji in ovađuhi.

Iz Celovške okolice. V zadnjem listu „Mira“ se je misel sprožila, da bi bilo za slovenske kmetovalce kaj dobro in koristno, ako bi „Mir“ v posebnej dokladi iz nemških „Mittheilungen“ celovške kmetijske družbe donasal bolj imenitne reči. Enako misel je že okrajna kmetijska družba v Pliberci 6. marca 1881 sprožila in predlagala, da naj se „Mittheilungen“ tudi v slovenskem jeziku izdajejo, in slovenskim udom tudi slovenski list pošilja. Iz tega predloga se očevidno kaže, da je slovenski kmetijski list za Koroško potreben, ker se gotovo ne bil predlog stavil, ako bi slovenski list ne bila silna potreba. Na ta predlog

pa mu je gosp. tajnik Schütz odgovoril, da je družba že l. 1874 do 1877 slovenski list priložila nemškemu, kar je na leto 1200 gld. stalo. Ker pa ni toliko novih udov pristopilo, kakor se jih je pričakovalo, moral se je list opustiti, ker družbeni denar ni le za liste. Ako bi se kakih stotero novih udov vpisalo, bi družba brez dvombe željo spolnila, in tudi slovenski list izdajala, da se le stroški, ki na leto 1000 do 1200 gld. znašajo, izplačajo. — Kmetijska družba dobiva od visoke vlade vsako leto precej podpore, ki se daje iz davkov tudi slovenskih kmetov; torej bi ne bilo toliko, ako bi družba tudi kaj darovala za slovenske kmete. Modrejši bi bilo kaj darovati za slovensko doklado k „Miru“, kakor pa dobro plačevati potnega učitelja, ktereга malo kateri slovenski kmet razumeva, ker ne zna nič slovensko. Tudi bi doklada ne stala toliko, za 200—300 gld. na leto bi se moglo že kaj napraviti. Torej Slovenci, oglašajte se in izjavite vaše želje v zborih, posebno pa v splošnem zborovanji kmet. družbe! Pravica sčasoma mora obveljati.

Iz Golšova. (Slovensko uradovanje.) Prijatelj mi je pravil, da se krajni šolski svet v Glinjah rad poslužuje naših jezikovnih pravic, tako na okrajni šolski svet v Celovci kakor tudi drugam le po slovensko dopisuje. To se pa nekim gospodom ni dopadlo. Zato so poslali tem predrznežem poduk, da le nemščina je uradni jezik na Koroškem. To pa nič ni pomagalo, krajni šol. svet je dopisoval slovensko. Zatorej se je zdelo potrebno zagroziti, da pride 10 gld. kazni. Krajni šolski svet se pa ni zbal, ampak obrnil se je na višo stopinjo, pa tudi odtod je prišel poduk, da je to vse prava in po vsem opravičena zapoved: Nemški jezik je uradni jezik na Koroškem. Torej ni bilo drugači, ko obrniti se na visoko ministerstvo uka na Dunaji. Koncem januarja je že minulo leto dni od tega, pa še le te dni je prišlo od ministerstva, da se krajni šolski svet ne sme ustavljati temu, kar mu više oblastnije zaukažejo.

Od Savinje. (Popačenost; učitelji.) Dopisnik od sv. Ane v slov. Goricah je žrebelj na glavo trčil, kakor slov. prigovor pravi. Pokojni slavnj knezoškof gospod Slo m š e k, kakor najimenitnejši pedagog ali prav po domače šolski oče, ki so toliko dobrega in koristnega spisali za šolo, nježno mladino in za naš narod, so sami rekli, oni ljubijo le poldnevni poduk v šoli. Mladina na kmetih, kakor sploh, ne more toliko ur tiho sedeti, pazljivo poslušati in se učiti, kakor že odrasčeni; zraven pa se šolska mladina ne popači tako, kakor pri celodnevem nauku, kajti ona ima opoldne po dve uri čas. — Dokler se osemletno šolanje ne skrči na šestletno, dokler bojo ljudski učitelji brez krščanskega duha in ne dobijo šole zopet duhovnih nadzornikov, ne more šola dobrega sadu prinašati. Blizo nas je neki nadučitelj, kateri v šoli jako hudo nemškutari, po krčmah očitno po slovenskem narodu udriha, akoravno je rojen Slovenec in slov. kruh jé, in med ljudmi v občini vedno prepričel dela. Mesto v cerkev iti, se po vertu spreha, da vsem ljudem in učencem pohujšanje daje, pa še več drugega. Učitelj ima biti luč svojim učencem in njegova skrb je edina le šola; zraven morajo pa tudi starši modro učitelje podpirati; tako dobimo zopet dobro

mladino, kar nam sam Bog svojim sv. Duhom pomaga!

Kaj pišejo naši časniki?

„Slovenec“ v dolgem sestavku dokazuje, kako Angleži uboge Irske katoličane že več ko 300 let tlačijo in gulijo. Na koncu dostavlja: „Anglija je dan danes zaradi Irske zopet v precepu. Danes smo pa ob kratkem posneli po zgodovini, kako strašno se je Anglija pregrešila nad Irlandijo, in da ni nikoli nič storila za deželo drugače, ako ni bila prisiljena. Ali bodo kedaj Angleži poslušali nauk zgodovine, in ukrenili z Irskem tako, kakor velela pamet in pravica?“

„Slov. Gospodar“ dokazuje, da nacionalna banka in naše hranilnice ne delajo za podporo in korist kmečkega in obrtniškega stanja; one le gledajo na svoj dobiček! Zatorej Slovenci snujte domače posojilnice!

„Edinost“ v Trstu popisuje, kako stoji reč zastran ljudskih šol po Slovenskem in na koncu piše: „Naj slabše so slovenske zadeve vendar le pri koroškem ljudskem šolstvu, kakor je to Vošnjakov govor v državnem zboru dokazal. Ako bi gosp. Conrad za slovenske razmere ne imel ledenega srca, ki se niti na Vošnjakov temeljiti govor ni otajalo, moral bi bil nekaj za predručenje koroškega slov. šolstva storiti.“ V ravno tem sestavku se dalje bere: „Ne umejemo, kako se je letos na Goriškem nadzornišvo v Sežanskem okraji izročilo možu, kateri je bil v svoji domačiji slovensčini sovražen, in kateri je našega pismenega jezika tako malo vešč.“ Nadzornik v Sežanskem okraji je gosp. Tomaž Klančnik (Quantschnigg). Ta gospod je doma v Svecih v Rožni dolini. Koliko da slovensko zna, ne vemo; to pa vendar ni res, da je bil v svoji domačiji slovensčini sovražen. On je ravno tisti šolski nadzornik, ktereja tudi gosp. dr. Vošnjak v svojem govoru omenja, ki je bil zavoljo svoje pravičnosti do slovenskega jezika od nadzornišva odstavljen, — je prosil za službo na mestni šoli v Trstu in zapustil svojo koroško domovino.

„Ljudski glas“, kateri se je v svojih treh številkah gotovo vsem Slovincem močno prikupil, donaša polno torbo lepih in koristnih sestavkov. Pod napisom: „Pogubna konkurenca“ piše, da jetniki s svojimi deli rokodelcem in obrtnikom škodo delajo, in pravi na koncu tega sestavka: „Ugovarja se sicer, da morajo jetniki vendar nekaj delati. Pa temu bi se lahko pomagalo. Saj je v Avstriji še mnogo neobdelanega, pustega sveta, tega naj predelajo v rodovitno zemljo. Naj se porabijo za pogozdenje Krasa, za posušenje močvirjev, za uravnanje strug pri derečih rekah, za obdelovanje puste ali prazne zemlje v Bosni, na Hrvaškem in Ogrskem! Na tak način bodo storili mnogo koristnega, ker bodo razširili tiste prostore, kjer se kruh prideluje in tako vsem državljanom olajšali življenje; ob enem pa bodo rokodelci rešeni krivične konkurence, katera jim tolike škode prinaša.“

Zdromite se torej obrtniki in pišite našim poslancem, kaj o tej zadevi od njih zahtevate; saj bodo vendar poslušali glas ljudstva.“

Kaj dela politika.

Na Dunaju snujejo novo stranko pod imenom: „Oesterr. Volkspartei“. Njen namen je: podpirati sedanje ministerstvo, pomiriti se s Slovani in z združenimi močmi delati za blagor in slavo naše domovine. Nad to stranko pa zagrizeni liberalci škripljejo z zobmi in nočejo nič slišati od nje; po časnikih in zborih ropotajo in šuntajo proti tej stranki in vladni rekoč: Grof Taaffe in njegovo ministerstvo mora pasti, naj velja kar rado. Prav je imel knez Bismark, ki je v Berlinu o nemški stranki v Avstriji rekel: „Ti prenapetneži so Habsburško dinastijo, če hoče še dalje obstati, prisilili, naslanjati se bolj na drugo stranko.“ To je lep patriotizem nemških liberaluhov! — Baron Kalaj, novi skupni finančni minister, se poda sam v Bosno, da vse sam pregleda in se prepriča; ima dobro voljo in kaže se, da Slovanom hoče pravičen biti. Dosedaj Slovanom ni bil kaj dober. — Državni zbor v Gradcu je nekaj Slovencev tudi izvolil v bolj imenitne odbore; to je že nekaj. — Na Moravskem in Češkem se shajajo kmetje in iz govorov se razvidi, da so siti nekdanj pohvalizanega liberalizma. V Brnu je prvi govornik očitno izrekel: „S to (nemško-liberalno) stranko ne moremo hoditi“, in vsi zbrani — blizu 1000 kmetov — so zaupili in ploskali: „Tako je, ne moremo.“ Ali slišite Slovenci?! Le držite se tudi vi sedanjega ministerstva in konservativne večine! — Ostali deželni zbori bojo sklicani vsred meseca septembra. — V Trstu je v mestni odbor, ki je tudi deželni zbor, izvoljenih 27 liberalcev in 27 našincev; kaj bo?

Po tujih deželah tudi ni nič kaj imenitnega; zdaj so državniške počitnice. Na Italijanskem je umrl Garibaldi, najhujši sovražnik katoliške cerkve in naše Avstrije. Celo v našem Trstu so „iredentari“ delali demonstracije na slavo Garibaldiju; Slovence je to v srce peklo! — Na Nemškem je Bismark s svojim predlogom za tabačni monopolj propadel in ves razkačen se podal na svoj grad Varzin. — Na Angleškem še ni pokoja. Irci napenjajo vse strune in dobivajo podpore od vseh strani; še le te dni so Angleži zasledili neko shrambo in dobili veliko orožja, Irčanom namenjenega, v svojo pest. — Na Ruskem je bil minister Ignatijev odstavljen; zakaj da in kaj zdaj bode, nihče ne ve. Ta minister je bil tujim vladam hud trn v peti. — V Srbiji se štrina čedalje bolj meša; radikali so bili vsi spet izvoljeni, pa vlada njih volitev ni potrdila in tiste možake svoje stranke, ki imajo za radikale največ glasov, v skupščino poklicala!!! — V Egiptu je že kri tekla; domačini in Evropejci so se hudo sprli; velik strah razsaja po mestu, že več kot 30.000 Evropejcev je zbežalo domov. Tuje vlade se pa posvetujejo, kaj početi? 22. junija se je neki snidla konferencija; Turčija pa od te konferencije noče nič slišati, rekoč: da ima le ona sama zaukazovati v Egiptu.

Gospodarske stvari.

Sadjerejsko društvo za Koroško v Podkloštru se je 1. t. m. popolnoma vstanovilo

ter so bili v odbor enoglasno izvoljeni sledeči gospodje: Edvard Aigner, c. k. okrajni sodnik v pokoju, kot načelnik ali predstojnik; Janez Berger, posestnik v Št. Janžu pri Belaku, kot načelnikov namestnik; in še 8 odbornikov; med njimi tudi župnik v Ločah, gosp. Jakob Knaflič. Društvo šteje zdaj čez 400 udov. To število jasno priča, kako se vse za društvo zanimiva in da je bilo društvo živa potreba. Novoizvoljeni odborniki si bodo na vso moč prizadevali, doseči blagi namen, ki je društvu postavljen, in dosegli ga bodo tem lažje, ako najdejo vsestransko potrebno podporo. Slovenci! poprimite se sadjoreje; ta vam bode donasala veliko poštenega veselja in lepega dobička!

Za poduk in kratek čas.

* (Kolikol ljudi je bilo ob glavo danih.) Od leta 1870 - 1879 se je od 100% k smrti obsojenih ljudi smrtna kazen izvršila: na Francoskem pri 47%, na Španskem pri 43%, v Avstraliji pri 28.6%, v Skandinaviji pri 14%, v ameriškanskih Zjedinjenih državah pri 8%, od teh skoro polovica vsled „Lynchjustice“, na Bavarskem pri 2.8%, v Avstriji pri 2.6%, na Danskem le pri 1% in na Pruskem le pri 0.2%, namreč le pri napastniku Hödlu.

* (Koliko se v Rusiji na polji pridelava?) Pridela se počrez vsako leto 72 milijonov hektolitrov pšenice, 208 rži, 41 ječmena, 132 ovsa, 30 ajde in 30 drugega žita skupaj. Pridelki vsakega leta reprezentirajo povprek vrednost treh milijard goldinarjev avstrijske veljave. — Največ proc. teh pridelkov pripade relativno južnej Rusiji, kjer poljedelstvo sploh tako napreduje, da so se pridelki v teku zadnjih dvajset let podvojili

Smešničar.

Gorjanec je v mestu veliko uro za na steno za 5 gold. kupil. Ko jo plača, reče urarju: Zdaj mi pa brez skrbi eno tistih mladičev (majhnih ur) po vrhu daste, ker sem to staro tako drago plačal.

Kaj je novega križem sveta?

Sv. Medard je bil letos na praznik sv. Rešnjega Telesa; pred poldnem je v Celovci bilo lepo, popoldne pa deževno vreme. Pravijo, da, kakor je vreme na Medardevo, tako je šest tednov. Dosedaj je bil sv. Medard mož beseda, imamo skorej vsak den dež, blisk, grom in tudi sneg. Senoseči imajo letos veliko težav in sitnost: Pojelice so navadne; sicer pa vse lepo kaže. — Te dni smo imeli v Celovci pri deželni sodnji porotne sodbe; dva sta obsojena na smrt. Nek Grasser, hlapec v Motnici, je strelil nekega lovca in gozdnarja; in neka dekla Warass iz Tifen blizu Trga doma, je umorila svojega 4letnega sinčka. — Na Koroškem so jeli pečovje z dinamitom streljati; na dveh krajih so se poskušnje dobro obnesle; odcepili so se strašno veliki kosi (2—3000 kubikmt.) Vrtali so luknje 8 tednov, 448 kilov dinamita zabili in potem zasmodili. — Nek potepuh je v tunelu blizu Trbiža z železjem

na rokah srečno iz vagona skočil in ušel, pa ga je žendarm skorej spet vjel. — Iz Celovca do Gorice (Marija Loreto) mislijo napraviti železno cesto s konji, po kateri se bojo ljudje — domači in tujci — hitro in ročno do jezera vozili. Veljala bi menda 62.000 gld. — Blizu Trga (Feldkirchen) je nek posestnik našel svoje hlapce še dolgo po malijužini v senci ležati in lenobo pasti. Ko nadhlapca malo pokrega, skoči nek 17—18 letni hlapčič pred kmeta in ga z motiko tako po glavi mahne, da je kmet še tisti večer svojo dušo izdihnil! — V Št. Jakobu v Rožnej in na Bistrici v Ziljskeji dolini ste učiteljski službi razpisani; v razpisu pa ni pristavljeno, da je učitelju treba slovensko znati. To bi pa okr. šolski svet vendar lahko pristavil! — Tudi v Krškeji dolini sta slana in mraz veliko škodo napravila. Poškodovani posestniki so prosili, naj se jim na davkih odpusti, dobili so pa odgovor, da za tako škodo ne smejo kaj odpustiti; postava dovoljuje le, da se kaj odpusti, če se je škoda godila po povodnji, toči ali ognji. To pa je vendar čudno: škoda je škoda. — 22. junija popoldne je toča blizu Celovca v Št. Jakobu, na Ducah, Radišah in v Medgorjah hudo potolkla in je šla proti Obirskemu. Župani oglasite se hitro pri davkarji!

* Ljubljana ima zdaj slovenskega župana in slovensko večino v občinskem zboru. Pri ustanovitvi sta gospod deželni predsednik Winkler in novi gosp. župan Grasel govorila slovensko in nemško. Nedeljo potem so novemu županu na čest napravili slovesen banket. Vse se je tu obravnovalo po slovensko. Sešlo se je bilo 140 gospodov. Gospod ministerski predsednik grof Taaffe, kateremu se je pri banketu brzojavno izrazilo zaupanje in zahvala, odgovoril je v telegramu na dr. Papeža: „Für den Ausdruck freundlicher Gesinnung besten Dank.“ — Tudi na Kranjskem je toča hudo razsajala; okoli Vipave je vse pobila. — Na južnej železnici se uradniki prestavljajo; na postajah po Slovenskem se nastavljajo uradniki, ki znajo slovenski ali vsaj česko. — Deželni odbor je sklenil, da se bode šeststoletnica obhajala meseca julija prihodnjega leta. — Osem članov Ljubljanskega „Sokola“ se je podalo v Prago k proslavi 25letnice Praškega „Sokola“. — 14. junija je bila Matičina seja v Ljubljani; volilo se je 18 odbornikov, nekaj starih ni bilo več voljenih. — Delavec Fr. Jenko je v Savi vtonil; trije so se hoteli prepeljati, ali čoln se prekucne, dva sta se rešila. — Praktično metodiko slovensko želi izdati g. Ivan Lapajne, šolski ravnatelj v Krškem ob Savi, ako se oglasi dovolj naročnikov. Knjiga s 150 stranmi bode stala 80 kraje. — Stroški za osuševanje Ljubljanskega močvirja bi znašali: za uravnanje Ljubljaniče 742.000 gold., za uravnavo Gruberjevega kanala 412.000 gld. in za postranske potoke 568.000 gl., tedaj skupaj 1.704.000 gld.

* Na Štajerskem je toča okoli Ljutomeri po Svetinjah, Jeruzalemu, Bolfenku pa do Čakovca, v Mejumurji tako hudo razsajala, da v nekaterih vinogradih nij ni enega peresa na trti, da se te gore vidijo, kakor da bi pogorele. Tudi je delavce na polji tako pobila, da so bili vsi krvavi in da še mnogi zdaj bolni ležijo. Pri sv. Bolfenki je dvanajstletna deklica krave pasla.

Dekle nij moglo nikamur pod streho in je ubožica morala na paši umreti; tako hudo jo je toča pobila. Svitli cesar so darovali 4000 gld. in deželni zbor je dovolil 6000 gld. — Taborja v Celju vis. vlada ni dovolila, pa tudi nemškega „Parteitag“ ne bo. — Slovenske občine pridno podpisujejo in odpošiljajo prošnje za slovenske šole in kancelije. Je pa tudi, kakor Slov. Narod“ piše, nekaj Judežev, kateri izdajajo svoj narod in v svojo lastno skledo pljujejo. Fej! Nekteri zapeljani in oguljani svoj podpis že preklicujejo. — Prvi nemškutar v Ptui, gosp. dr. Mihelič, je v kavarni nekega Slovenca s pestjo v obraz vdaril, ker ni hotel pomagati peti „Die Wacht am Rhein“. — V Ptui so si rodoljubi kupili „Narodni dom“; 29. maja se je slovesno odprl. Videl si mnogo odličnih gostov, kakor drž. poslanca Hermana, dr. Kreka, dr. Gršaka, dr. Turnerja iz Budimpešte itd. Akad. društvo „Triglav“ je prišlo iz Gradca sodelovat s petjem. Čast. gosp. Božidar Rajč je z izvrstnim govorom vse občinstvo navdušil in očaral. Ves program se je sijajno izvršil. — Slovensko uradovati so prepovedali sodniki Lulek v Celji, plem. Fladung v Šmariji in Nuackh t. j. Novak v gornjej Radgoni. Može ne znajo prav Slovenski, zato se pa naj Slovenec zavoljo njih uči nemški! — Na Štajerskem stanejo ljudske šole za l. 1883 celih 1,300.000 gld. — Rajni gospod Rapoc je polovico svojega blizo 100.000 gld. cenjenega premoženja sporočil Mariborskej posojilnici proti temu, da skrbi za vstanovo dijakom mariborskega in šoštanskega okraja. Slava in hvala mu ter blag spomin!

* Na Goriškem je hudourje tudi napravilo veliko škode na polji, po vinogradih in pri cestah. Na Kanalskem je trto in setev toča uničila. — Goriški župan dr. Depretis je odstopil in izvoljen je bil vitez Maurovich. Menda občinske zadeve niso kaj lepo vredjene. — Gospod Julij Kleinmayr, tudi na Koroškem dobro znan domorodec, pride iz Kopra za profesorja v Gorico.

* „Edinost“ donaša prav lepo podobo onih poslopij, v katerih bode razstava. Slovenci! ne zabite na dokaj imenitno razstavo! — „Edinost“ bode od 1. julija izhajala dvakrat na teden. Dobro!

Poslano.

Od več strani naše slovenske domovine dohajajo sporočila, da imajo rodoljubi nabrane že izdatne zneske za „Narodni dom“.

Ker je podpisanemu odboru na tem ležeče, da se nabrani denar neutegoma naloži na obresti in da ima vedno natančen pregled o vseh prostovoljnih darovih, obrača se s tem do vseh onih gospodov, ki so prevzeli nabiranje prostovoljnih doneskov, s prošnjo, da jih blagovolijo kar najpreje mogoče odposlati društvenemu blagajniku gosp. dr. Josipu Staretu, vprihodnje pa da vse doneske odpošiljajo konec vsacega meseca negledé na nabrane svote.

V Ljubljani dne 26. maja 1882.

Za upravní odbor društva „Narodni dom“:

Ivan Hribar,
tajnik.

Dr. Alfons Mosché
predsednik.

Duhovniške zadeve v Kerški škofiji.

Premilostlj. gosp. knezoškof dr. Petrus Funder bojo v mešnike posvečevali čč. gg. bogoslovce 12. 14. in 16. julija. — Č. g. Serajnik Lorenc, inf. prošt v Tinjah, gre za kapiteljskega dekana v Gosposvetu. — Čast. g. Schaubach France, pride za provizorja v Arije. — Umrla sta čč. gg. Pacher Gottl., župnik, in o. Maurus Kutzora, kapucin. R. I. P.!

Loterijni srečki

od 17. junija.

Dunaj	43	47	5	53	33
Gradec	33	67	45	84	15
Trst	52	88	62	36	16

Dunajska borza

dné 22. junija.

Papirna renta	76	gld.	25	kr.
Sreberna renta	76	"	90	"
Zlata renta	94	"	40	"
1860 državno posojilo	129	"	50	"
Akcije narodne banke	822	"	—	"
Kreditne akcije	306	"	25	"
London	120	"	20	"
Srebro	—	"	—	"

Tržna cena

po 1/2 hektolitrih.

I m e.	Celovec	Št. Vid.	Velikovec	Žel. Kaplja.	Wolfsberg	Trg	Belak	Pilberk
	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.
Pšenica . . .	4 57	—	4 25	4 51	4 32	4 80	4 70	4 28
Rž . . .	3 15	—	2 90	3 17	3 5	3 25	3 50	3 19
Ječmen . . .	2 93	—	2 70	—	2 50	—	2 80	2 78
Ajda . . .	2 49	—	2 60	2 59	1 70	—	2 40	2 44
Oves . . .	2 04	—	1 80	1 83	1 68	2	2	1 97
Proso . . .	—	—	2 90	—	—	—	—	—
Ber . . .	4 50	—	4 10	4 27	5	—	4 80	4 78
Turšica . . .	2 83	—	2 50	3 11	2 68	2 75	2 70	3
Grah . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
Leča . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
Bob . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
Fižol bel . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
" rudeč . . .	—	—	—	—	—	—	—	—

Živinska cena je tudi do sedaj ostala lepa. Pitane vole le kar iščejo in jih pošiljajo čez mejo. Poslali so švicarski trgovci mesarje pitane vole nakupovat in je te dni šlo čez 100 pitanih volov na Švicarsko, katere so po 18 gld. do 18 gld. in 50 kr. stari cent plačevali. — Tudi ovce se lahko prodajajo, in so Tirolci, ki jih nakupujejo za svoje pašnike. — Pri nas v Celovci se prodajajo pitane ovce po 11 do 13 kr. stari funt; teletina se proda po navadni ceni, to je zaklane teleta po 23 do 24 kr. stari funt; maslo po 1 gld. 10 kr.; sirovo maslo je nekoliko ceneje postalo, ker se ga mnogo na trg prinese, in velja en kilo 85 do 95 kr.; jajec je 10 za 20 kr.; en par pišet 55 do 90 kr. Drva so nenavadno dober kup; en kvadratmeter bukovih se mora sedaj dati za 1 gld., borovih za 70 do 75 kr.